

कोप

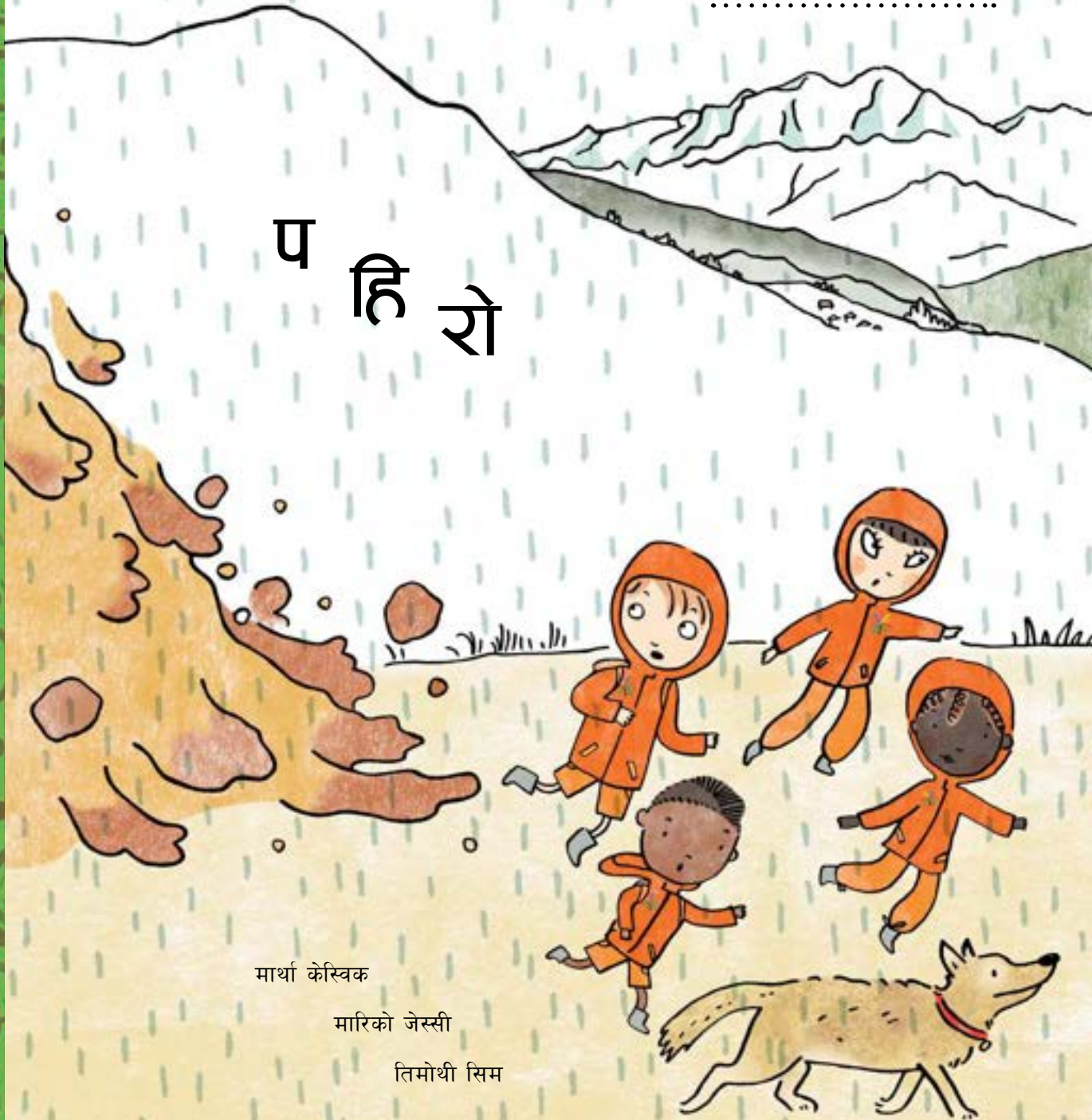
.....
विपद्को लागि तयार रहौं ।
.....

प
हि
रो

मार्था केस्विक

मारिको जेस्सी

तिमोथी सिम

प्राकृतिक जोखिम तथा विपद् के हुन् ?

यी भनेका भूकम्प, सुनामी, बाढी, पहिरो, उष्णक्षेत्रीय आँधी (साथै अन्य आँधी पनि), समुद्री तुफान, लू, डढेलो, खडेरी र ज्वालामुखी जस्ता प्राकृतिक गतिविधि हुन्, जुन सामान्य चेटावनी सहित जहाँ पनि उत्पन्न हुन सक्छन् ।

यी प्राकृतिक जोखिमले मानिस तथा वातावरणलाई खतरा उत्पन्न गर्न थालेपछि भने विभिन्न विपद्को सुरुवात हुन थाल्छ जसले समुदायमा विध्वंश उत्पन्न गर्न सक्छ ।

पहिरो के हो ?

पृथ्वीको सतहको तल्लो तहबाट छुट्टिएर माथिको कुनै ठूलो भाग, चट्टान वा अन्य वस्तु तलतिर बग्दै जानु हो । भिषण वर्षा, भूकम्प तथा मानवीय क्रियाकलापले पहिरो उत्पन्न गराउन सक्छ । ज्वालामुखीका क्षेत्र, पहाड तथा मानिसले बनाएका भिरालो जमिन सम्भावित पहिरोका क्षेत्रहरु हुन् । पहिरो असाध्यै खतरनाक पनि हुन सक्छन् किनभने यसबाट नदी थुनिने, बाटोमा परेका सबैलाई बगाउने वा पूरै बस्ति नै ढाकिने पनि हुन सक्छ ।

विश्व मौसम संगठनले पहिरो जान सक्ने सम्भावित अवस्थाको सही अनुमान गरी यसको सूचना समय मै दिनका लागि विभिन्न देशलाई सहयोग गर्दछ ।

पहिरोको लागि कसरी तयारी अवस्थामा रहने भन्ने बारेमा कोपले सिकाउँछ ।

विपद्को लागि तयार रहौं - पहिरो

Copyright © 2021 Martha Keswick,

Mariko Jesse & Timothy Sim.

All rights reserved.

ISBN 978-988-8470-98-3

AUTHOR Martha Keswick

ILLUSTRATOR Mariko Jesse

EDITOR Timothy Sim

DESIGNER Reita Wong

PROJECT MANAGER Christine Messervy

Published in Hong Kong by

PPP Company Limited

Printed in Hong Kong by

Suncolor Printing Company Limited

www.cope-disaster-champions.com

  COPEdisasterchampions

Special thanks to:

Professor Alexander Densmore

COPE LANDSLIDES COLLABORATOR

SCIENTIFIC ADVISORS

WORLD
METEOROLOGICAL
ORGANIZATION

香港天文台
HONG KONG OBSERVATORY

कोप

.....
विपद्को लागि तयार रहौं ।
.....

प
हि
रो

मार्था केस्विक

मारिको जेस्सी, तिमोथी सिम

बडीगुरुमा फू को हन् ?

बडीगुरुमा फू चिनीयाँ मार्शलआर्टको गुरु तथा माउन्ट इमेइ उशु विद्यालयका संस्थापक हुनुहुन्छ जसलाई शिफू पनि भनिन्छ । उँहा कडा र अनुशासित हुनुहुन्छ तर पनि उहाँको हृदय विशाल छ । मे २००८ मा वेन्चुआनमा आएको भूकम्पमा विद्यालय भत्किँदा उहाँले भण्डै नै ज्यान गुमाउनुपरेको थियो । त्यसपछि भने उहाँ विपद्को जोखिम न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा समर्पित हुनुहुन्छ ।

कोप एकेडेमी के हो ?

बडीगुरुमा फूद्वारा स्थापित तथा चीनको सिचुआन प्रान्तमा गुप्त अवस्थामा रहेको यो एक अन्तर्राष्ट्रिय विपद् केन्द्र हो । कोप टोलीका सदस्यहरु - क्याण्डी, ओल्लि, पिङ्ग र एड्डी किशोरावस्थाका अनाथहरु हुन् । उनीहरुलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण प्रतिनिधिका रुपमा प्रशिक्षित गर्न विभिन्न अनाथाश्रमबाट ल्याइएको हो ।

रेस्क्यु

कुकुर

कुन्मिङ्को ब्वाँसो प्रजातिको ठूलो ८ वर्षीय कुकुर । रेस्क्युले विपद्का बेला हराएका मानिस खोज्ने गर्छ । उसलाई मन पर्ने काम भनेको भिँगा पक्रनु हो ।

सेन्स

साँप

एउटा सुन्दर २५ वर्षीय अजिङ्गर । सेन्समा विपद्द्वारे अनुमान गर्न सक्ने विशेष खुबी छ । बडीगुरुमा फू महिनै पिच्छे सेन्सलाई मुसा खुवाउनुहुन्छ ।

कोप टोली

क्याण्डी

सबैको हेरचाह गर्ने

दक्षिणी अफ्रिकाकी १२ वर्षीय केटी क्याण्डी बलियो, दयालु अनि जीवन्त छिन् र उनी ड्रम बाजा बजाउन तथा लुकामारी खेल मन पराउँछिन् । उनको भूमिका भनेको विपदका बेला केटाकेटी, वृद्ध वा असहाय जस्ता जोखिममा रहेका मानिसको हेरचाह गर्नु हो ।

विपद अनुभव : डढेलो

ओल्लि

वैज्ञानिक

क्राइस्ट चर्च, न्युजिल्याण्डका १३ वर्षीय ओल्लि चलाख, प्रसिद्ध, खेलाडी स्वभावका छन् र उनलाई खगोल विज्ञान तथा रग्बी खेल मनपर्छ । उनको भूमिका भनेको हावापानीको स्वरूप, विभिन्न मौसम र पर्यावरणका बारेमा बुझ्नु हो ।

विपद अनुभव : भूकम्प

एड्डी

इन्जिनियर

बहिया, ब्राजिलका १२ वर्षीय एड्डी जिज्ञाशु, बुद्धिमान र शान्त स्वभावका छन् । उनी लेगो र हिउँ चिप्लेटी खेल मन पराउँछन् । घरहरूको सुरक्षामा ध्यान दिने एड्डी प्रतिभाशाली इन्जिनियर हुन् ।

विपद अनुभव : पहिरो

पिङ्गा

समन्वयकर्ता

हङकङकी १२ वर्षीय पिङ्गा व्यावहारिक, वाचाल तथा सिर्जनशील छिन् । उनी खाना पकाउन र उशु खेल मन पराउँछिन् । पिङ्गा कोप टोलीका लागि प्रवक्ता तथा समन्वयकर्ता दुवै हुन् ।

विपद अनुभव : बाढी

कोपको सङ्केत चिन्ह

एड्डी राम्रोसँग सुन्न सक्दैनन् त्यसैले कोप टोलीले बेला - बेलामा ब्राजिलको साङ्केतिक भाषा, लिब्रास प्रयोग गर्ने गर्छ । के तपाईंले पनि पहिरो, तयारी तथा सुरक्षाको चिन्ह फेला पार्न सक्नुहोला त ?

इमेइ पर्वतमा ग्रीष्म याममा असाध्यै गर्मी थियो ।
बडीगुरुमा फूले कोप टोलीलाई उशुका नयाँ चाल (फट्याङ्गो जस्तो किरा अनि
एउटा खुट्टाले उभिएको सुनौलो भाले कुखुराको जस्तै चाल) सिकाउँदै हुनुहुन्थ्यो ।

पिङ्ग, कस्तो राम्रो गच्यौ !

८ कोप

कोप टोली शीतलताका लागि खोलामा हाम्फाल्यो ।

हु..... आ.....!

पानी नछ्याप न । रेस्क्यु !

बडीगुरुमा फूले दिउंसो समयको पाठका लागि कोप टोलीलाई बोलाउनु भयो ।

आउँदैछु शिफू...
पर्खनुहोस् है मलाई पनि !

कोप टोली उनीहरुको नयाँ कार्यक्रम अन्तर्गत **पहिरोको** उच्च जोखिममा रहेको देश नेपालका लागि तयारी गर्दै थिए । संगसँगै महत्त्वपूर्ण पाठ पनि सिक्दै थिए ।

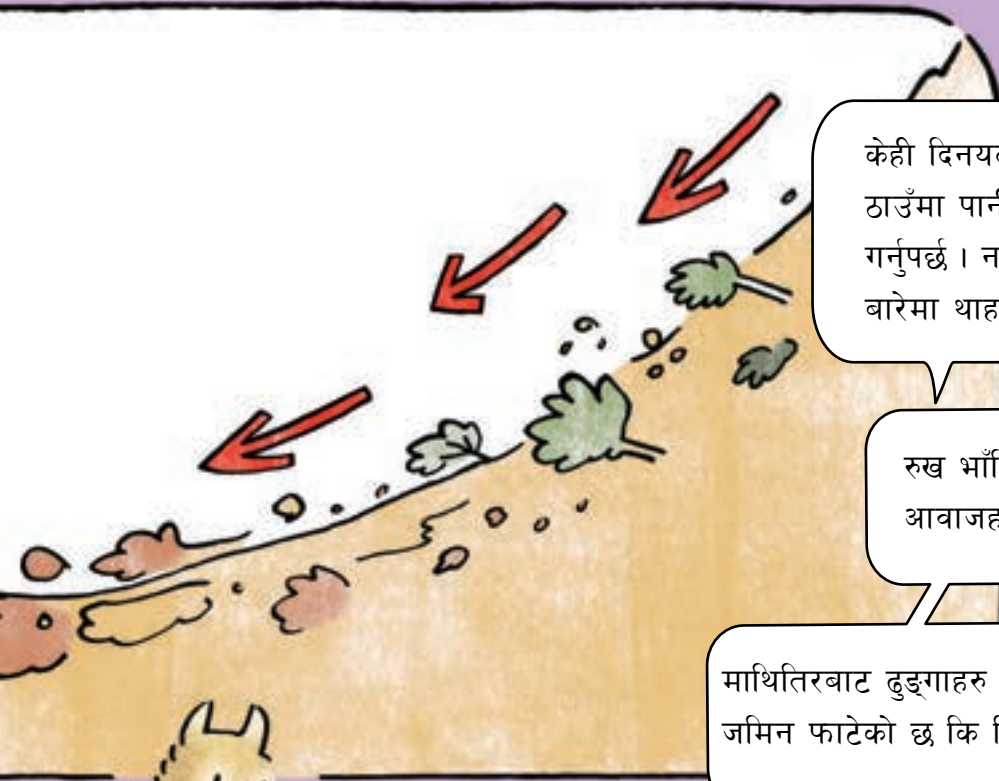
भारी वर्षात्को बेला, **मिरालो जमिन भन्दा टाढा बस्नुपर्छ ।**

कोप, लौ भन त,
पहिरो आउनुअधि हामीले के गर्नुपर्छ ?

आपत्कालिन् भोला
तयारी अवस्थामा राख्नु पर्छ ।

पूरै परिवारलाई सुरक्षित स्थलसम्म
पुन्याउने योजना बनाउनु पर्छ ।

केही दिनयता कुन-कुन समयमा र कुन-कुन ठाउँमा पानी परेको थियो सूचना जम्मा गर्नुपर्छ । नजिकै भएका भिरालो जमिनका बारेमा थाहा पाउनु पर्छ ।

रुख भाँच्चिदै गरेको वा गड्याड-गुडुड आवाजहरु आइरहेको छ, कि सुन्नु पर्छ ।

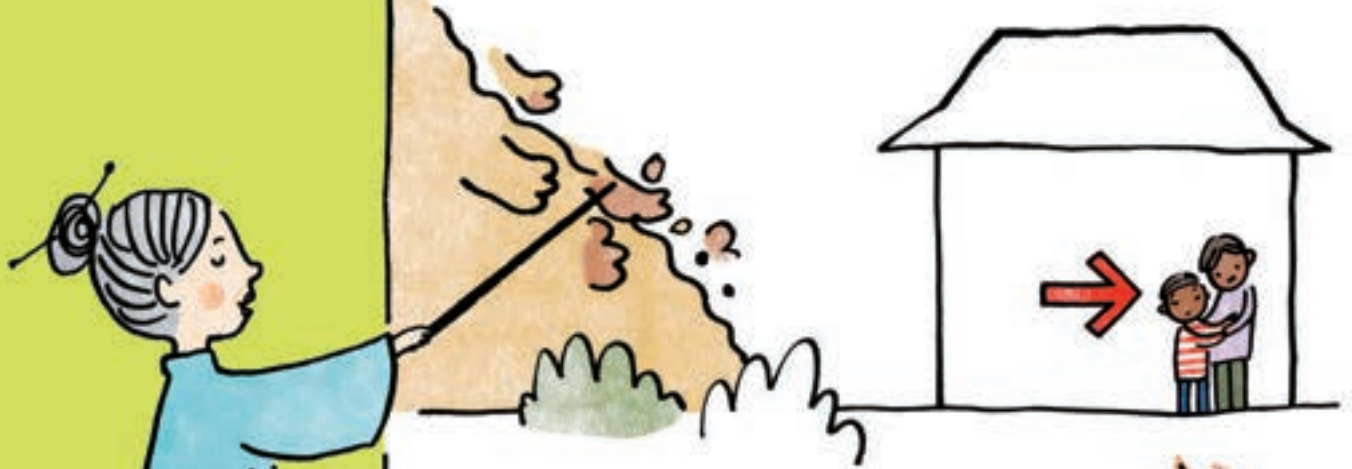
माथितिरबाट ढुङ्गाहरु खसिरहेका छन् वा जमिन फाटेको छ कि विचार पुऱ्याउनु पर्छ ।

पहिरोका यी पूर्व सङ्केत प्रति **सतर्क** रहनुपर्छ ।

अनि,
पहिरो गएको बेलामा नि ?

घरभित्रै भएको अवस्थामा ?

घरभित्रको खुल्ला भागमा जाने, भिरालो
जमिनभन्दा सकेसम्म टाढा रहने ।

अनि पहिरोको हलचल नरोकिएसम्म
पर्खिरहने ।

घर बाहिर भएको अवस्थामा नि

पहिरोदेखि टाढा खुल्ला स्थानतिर दौडने ।

भिरालो जमिनभन्दा टाढा रहने ।
कि त अग्लो स्थानमा पुग्ने, कि भने ओरालो ऋरेर
धेरै परको सठम जमिनमा पुग्ने ।

सुरक्षित स्थलसम्म पुग्ने आफ्नो
योजनालाई पालना गर्ने ।

रुख, बिजुलीका तार र
पोलभन्दा टाढै रहने ।

अनि,
पहिरो पश्चात् ?

सरकारको सूचना तथा उद्धार
सेवाका बारेमा सुन्ने ।

पहिरो गएको ठाउँबाट
टाढै रहने,
केही दिन पछिसम्म पनि
त्यहाँ पहिरो गइरहन सक्छ ।

संयमित रहने ।

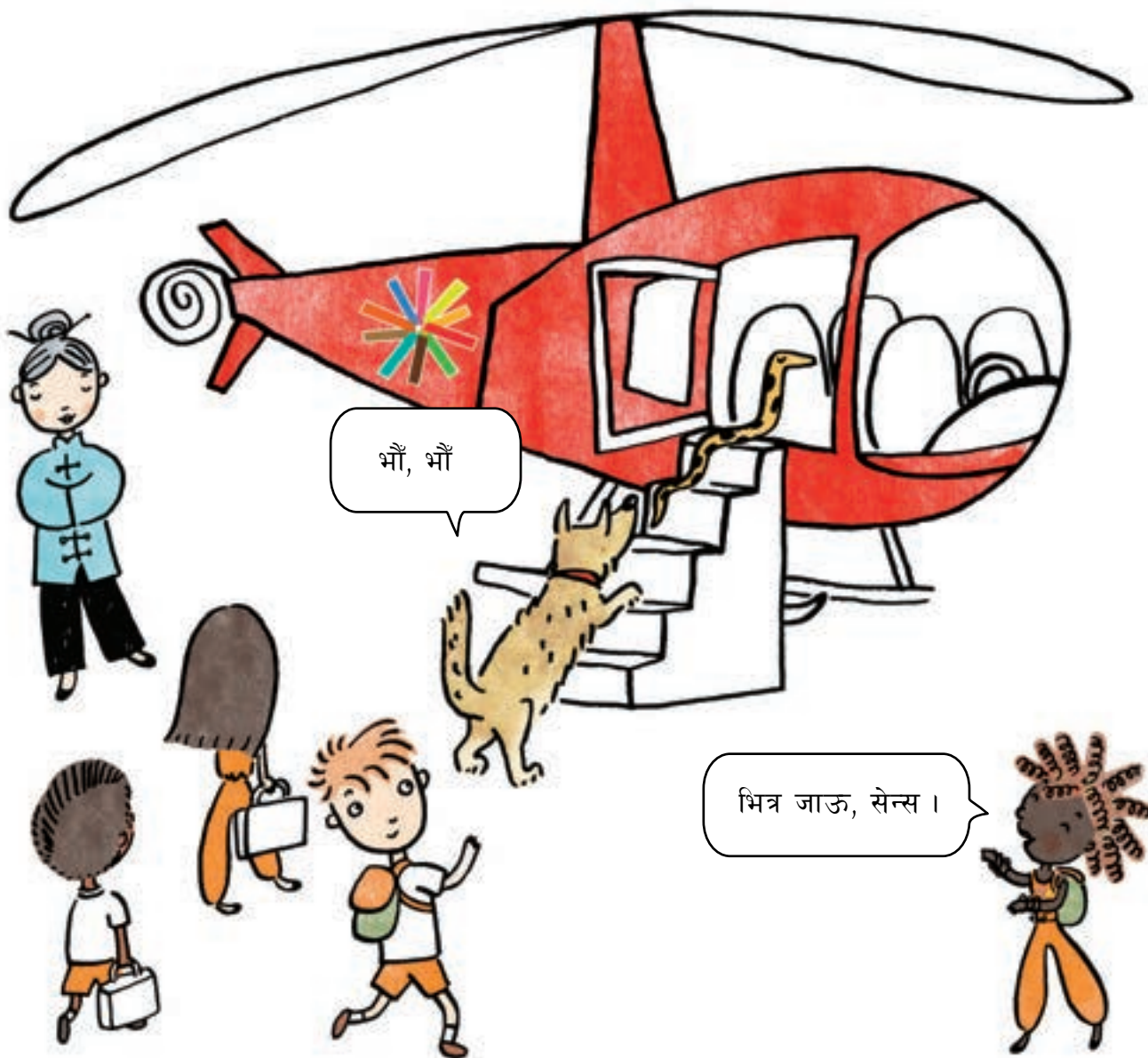

खोलानाला वा नदीका नजिक
जाएर नखेल्ने ।

कोप, अब समय भयो प्रस्थानका लागि ।

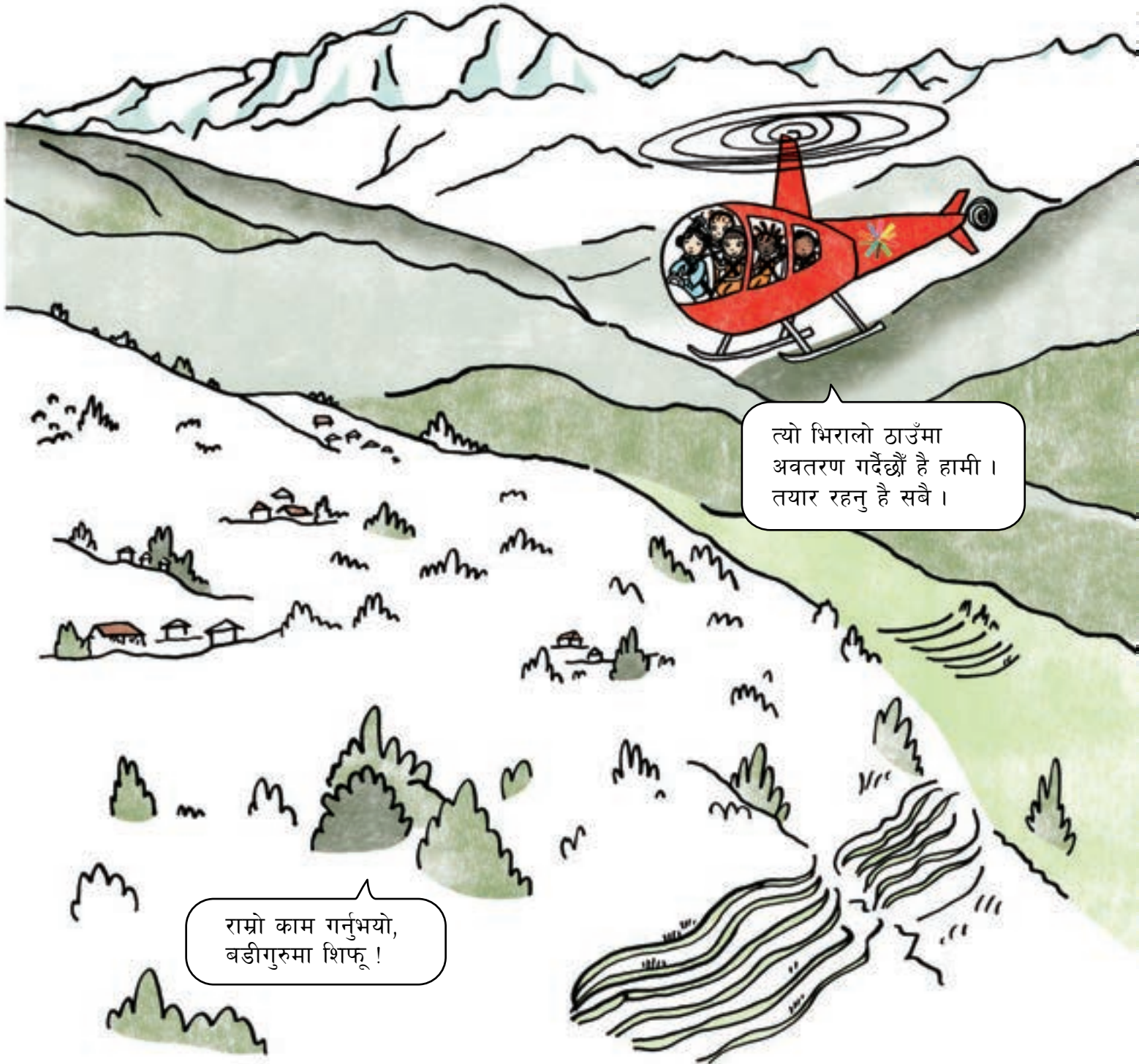
गन्तव्य -
लमजुङ, नेपाल !!

भाँ, भाँ

भिन्न जाऊ, सेन्स ।

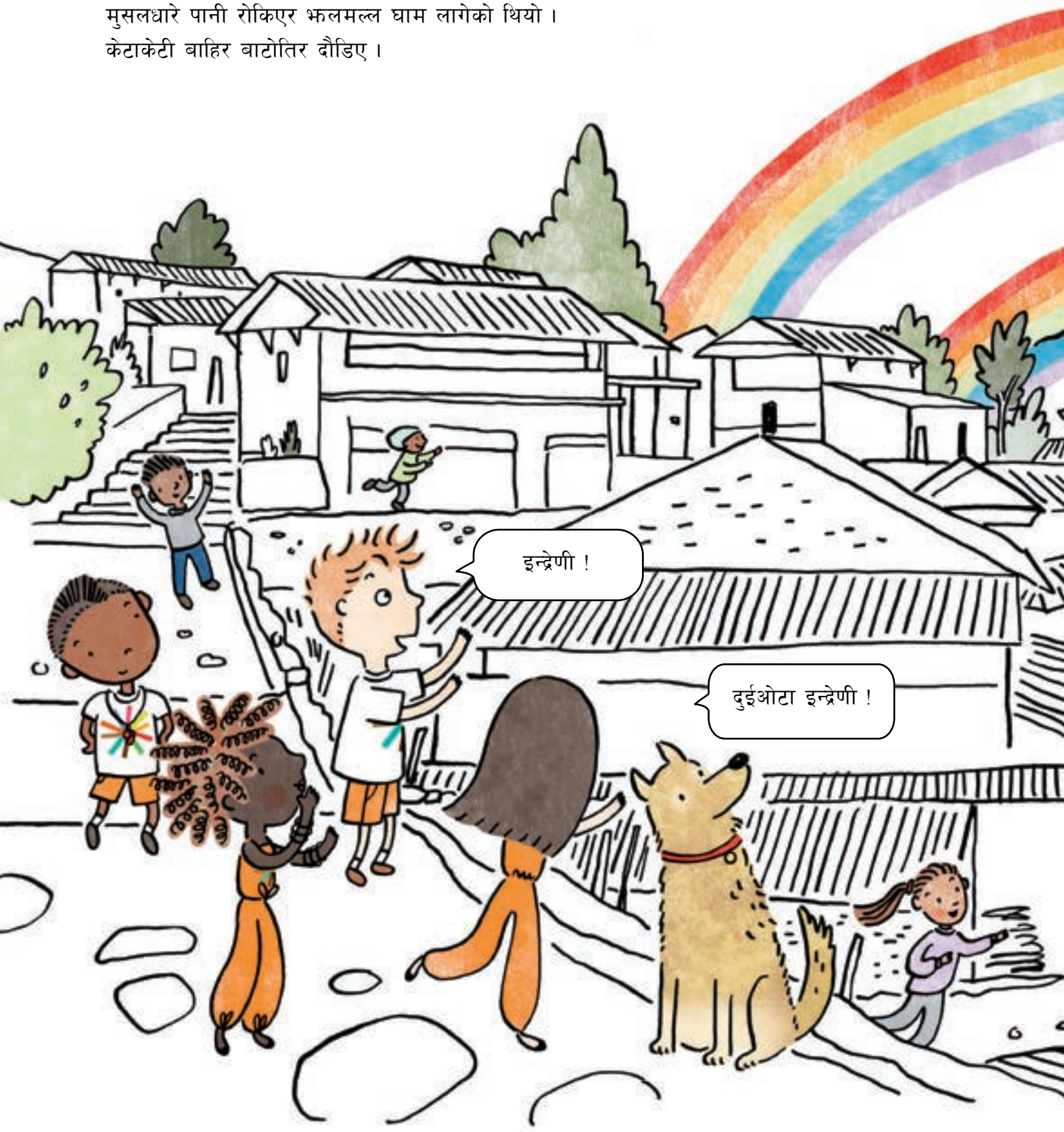
अग्ला पहाड, टाढा-टाढाका गाउँ अनि खेतका गद्दाहरु भएको
लमजुड रमणीय थियो ।

त्यो भिरालो ठाउँमा
अवतरण गर्दैछौं है हामी ।
तयार रहनु है सबै ।

राम्रो काम गर्नुभयो,
बडीगुरुमा शिफू !

मुसलधारे पानी रोकिएर भलमल्ल घाम लागेको थियो ।
केटाकेटी बाहिर बाटोतिर दौडिए ।

कोप टोली नेपाली परिवारसँगै बसे । उनीहरूले रमाइलो मानी खाना खाए ।

कति मिठो दालभात र रोटी !

ढिँडो थपदिनुस् न !

उनीहरु राम्रोसँग सुते... गड्याङगुडुङ गरेको बेलामा बाहेक ।

बिजुली चम्केको हेर त !

उहु...हु... हु... हु...हु...!!

उनीहरुलाई काठको पिड खेल्दा रमाइलो लाग्यो ।

क्या मज्जा, हगि ओल्लि !

डोरी खेल...

अनि उनीहरुले चुङ्गी खेल पनि जाने ।

राम्रो प्रयास गर्नु, सेन्स ।

कोप टोलीले लमजुडका बालबालिकालाई
आपत्कालिन भोलामा के-के राखी तयार गर्ने भन्ने
वारेमा सिकाए ।

मैले त कानको मेसिनमा लाग्ने थप
एक जोर ब्याट्री पनि राख्न विर्सिन्न नि ।

टर्च लाइट

सुखा खानेकुरा

मोबाइल फोन

कम्बल

पैसा

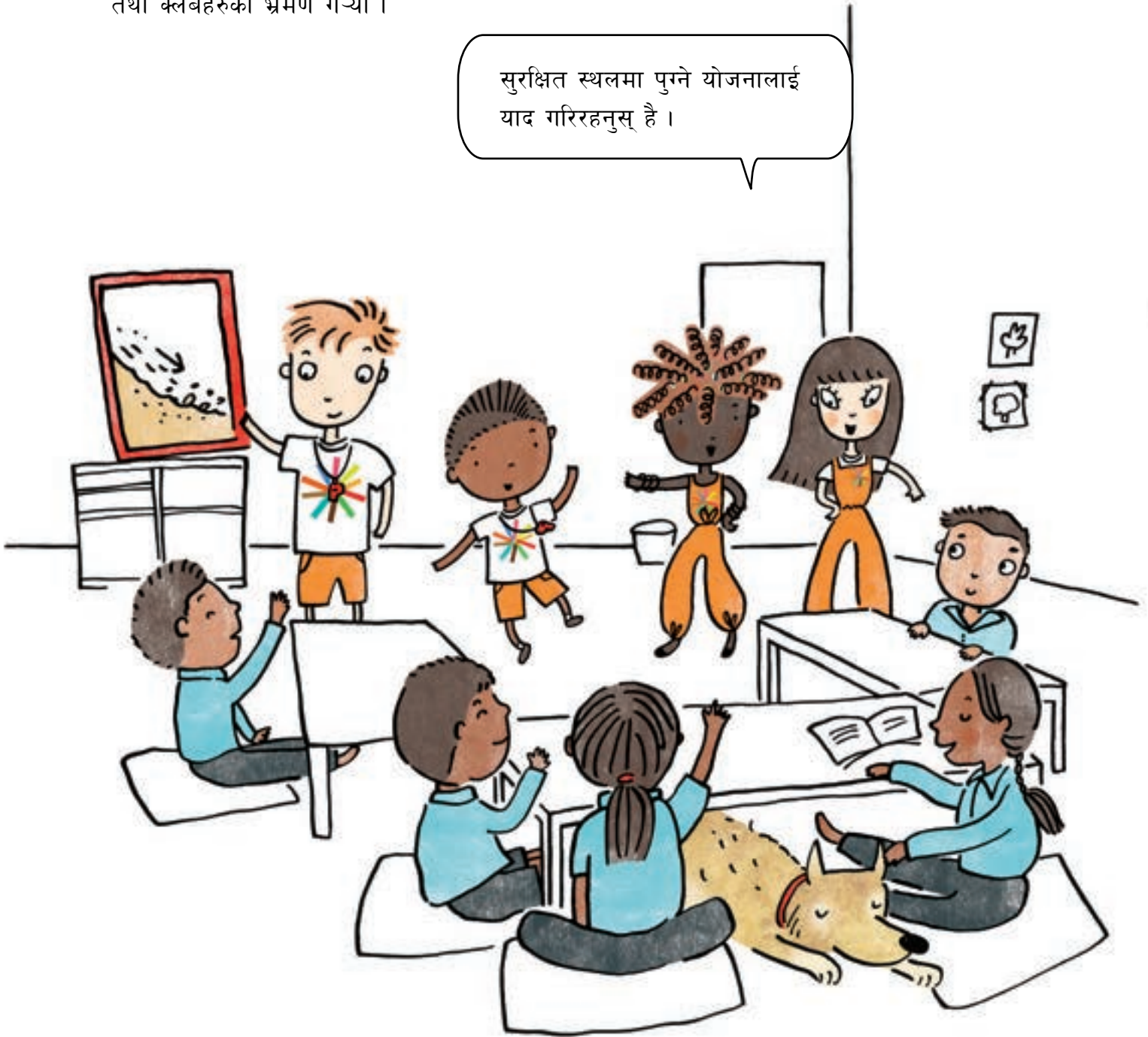

लुगा

कोप टोलीले २०७२ सालको भूकम्पपछि विपद्का लागि कसरी तयार रहने भन्ने बारेको विशेष कक्षाहरु सञ्चालन हुने गरेका विद्यालय तथा क्लबहरुको भ्रमण गर्‍यो ।

सुरक्षित स्थलमा पुग्ने योजनालाई याद गरिरहनुस् है ।

उनीहरूले सबै घरहरूमा गएर पहिरोको बेला गर्नुपर्ने कार्यहरू गरेर देखाए ।

यो सुरक्षित स्थल हो ।

पहिरो सम्पूर्ण रुपमा
नरोकिएसम्म पर्खनुहोस् ।

लमजुङका सयौं केटाकेटीहरु समूदायमा उत्कृष्ट भूमिका निर्वाह गर्दै कोष च्याम्पियन बने ।

आरी वर्षात्को बेला

भिरालो ठाउँदेखि टाढा जानुहोस् ।

सबैलाई भनौं ।

तयार रहौं ।

पानी परिरहेको थियो । नदी तथा खोलामा बाढी आएर पानी बस्तीतिर पसेको खबर आउन थालेको थियो । अकस्मात् रिसाएका हात्तीको बथानको आवाज जस्तै ठूलो आवाज सुनिन थाल्यो ।

आगौँ , आगौँ !

डाँडाबाट पहिरो भरिरहेको थियो । हिलो, ढुङ्गा, घाँसपात अनि रुख सबै एकैसाथ तल गाउँतिर भरिरहेका थिए ।

१०० कि.मि. प्रतिघण्टाको गतिमा मोटरसाइकल र ट्रयाक्टरलाई पनि दलदलमा पुर्दै पहिरो तीव्र गतिका साथ भरिरहेको थियो ।

कोप टोली आपत्कालिन भोला बोकेर पहिरोभन्दा टाढातिर भाग्यो ।

क्याण्डीले एउटा बैसाखी खुस्केकी केटीलाई सहयोग गरिन् ।
उनीहरूले एउटी वृद्ध महिलालाई स्ट्रेचरमा राखेर हिलेबाटो पार गराए ।

उ: त्यहाँ !
सुरक्षित स्थल जाने बाटो पछ्याउँौं ।

गुहार ! गुहार !

बिजुलीका तार, खम्बा र रुखबाट टाढै
रहौं है !

कोप टोलीले सबै गाउँलेलाई पहिरोबाट टाढा खुल्ला स्थानमा लिएर गए ।
उनीहरु सबै त्यहाँ संयमतापूर्वक कुरिरहे ।

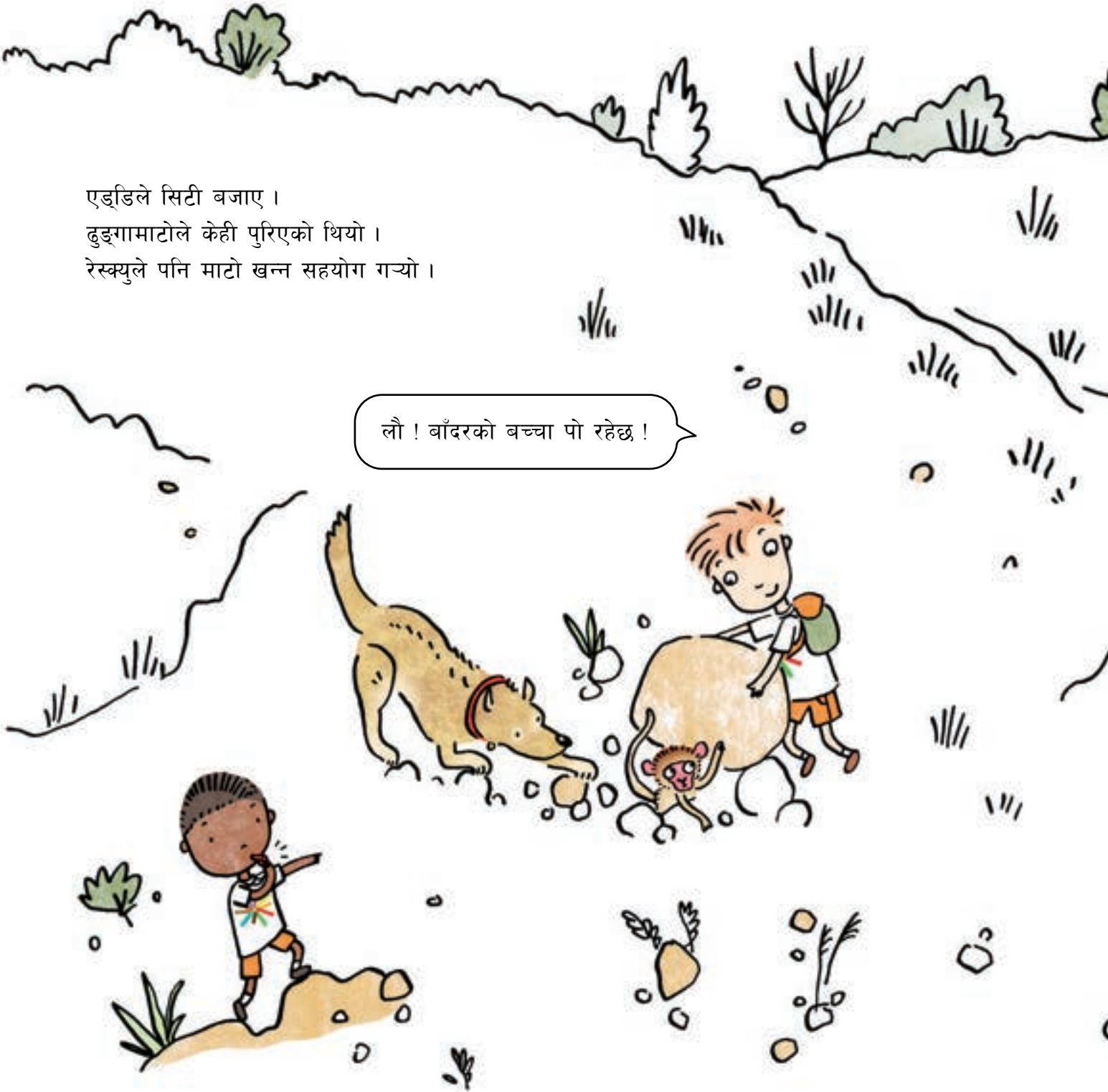
केही समय पश्चात् पहिरो रोकियो ।
अब भने सुरक्षित स्थानतर्फ जान सकिने भयो ।

सबै चनाखो रहौं है । पहिरो फेरि पनि
खस्न सक्छ ।

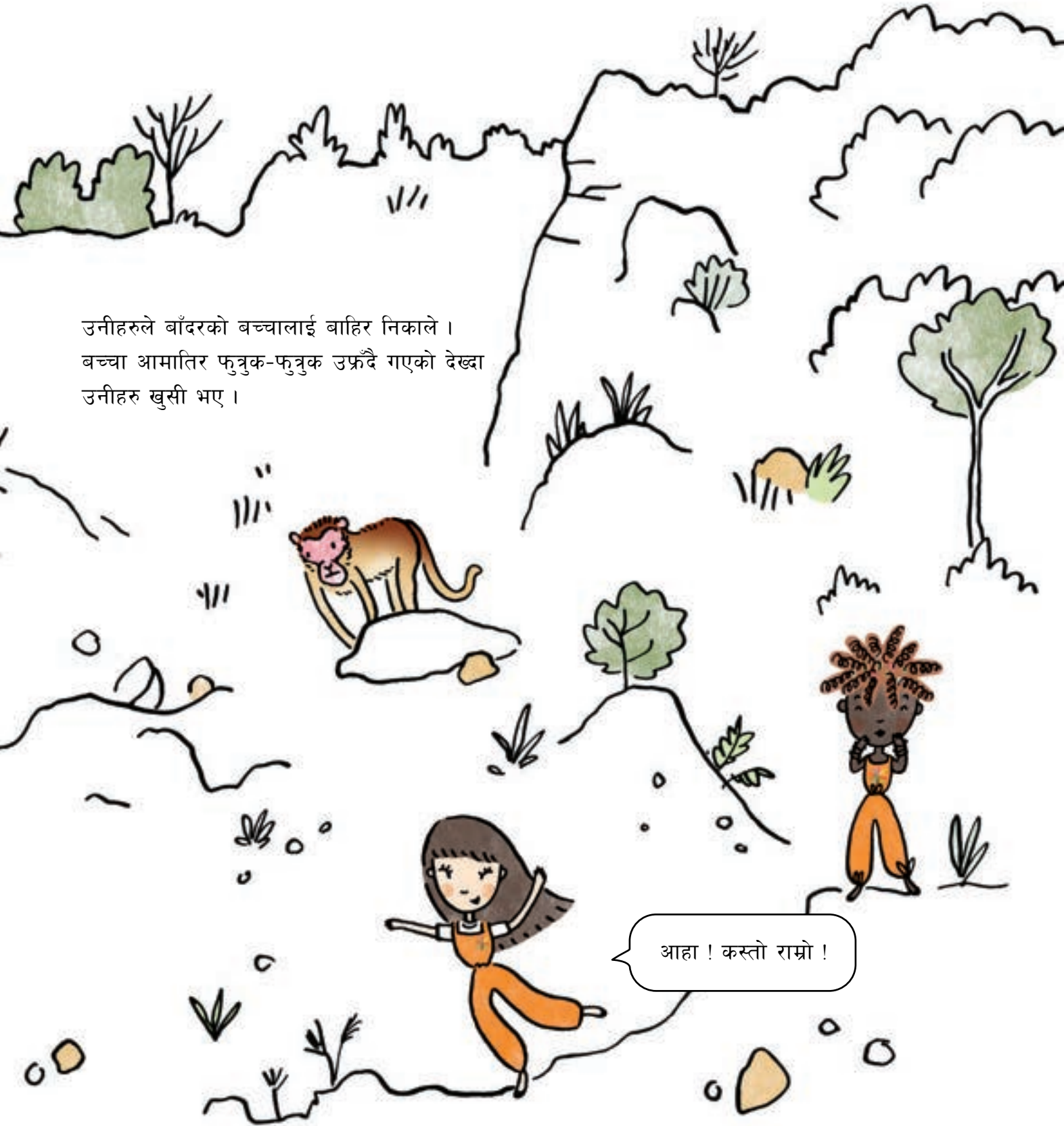

एङ्ङिले सिटी बजाए ।
दुङ्गामाटोले केही पुरिएको थियो ।
रेस्क्युले पनि माटो खन्न सहयोग गर्‍यो ।

लौ ! बाँदरको बच्चा पो रहेछ !

उनीहरुले बाँदरको बच्चालाई बाहिर निकाले ।
बच्चा आमातिर फुत्रुक-फुत्रुक उफ्रदै गएको देख्दा
उनीहरु खुसी भए ।

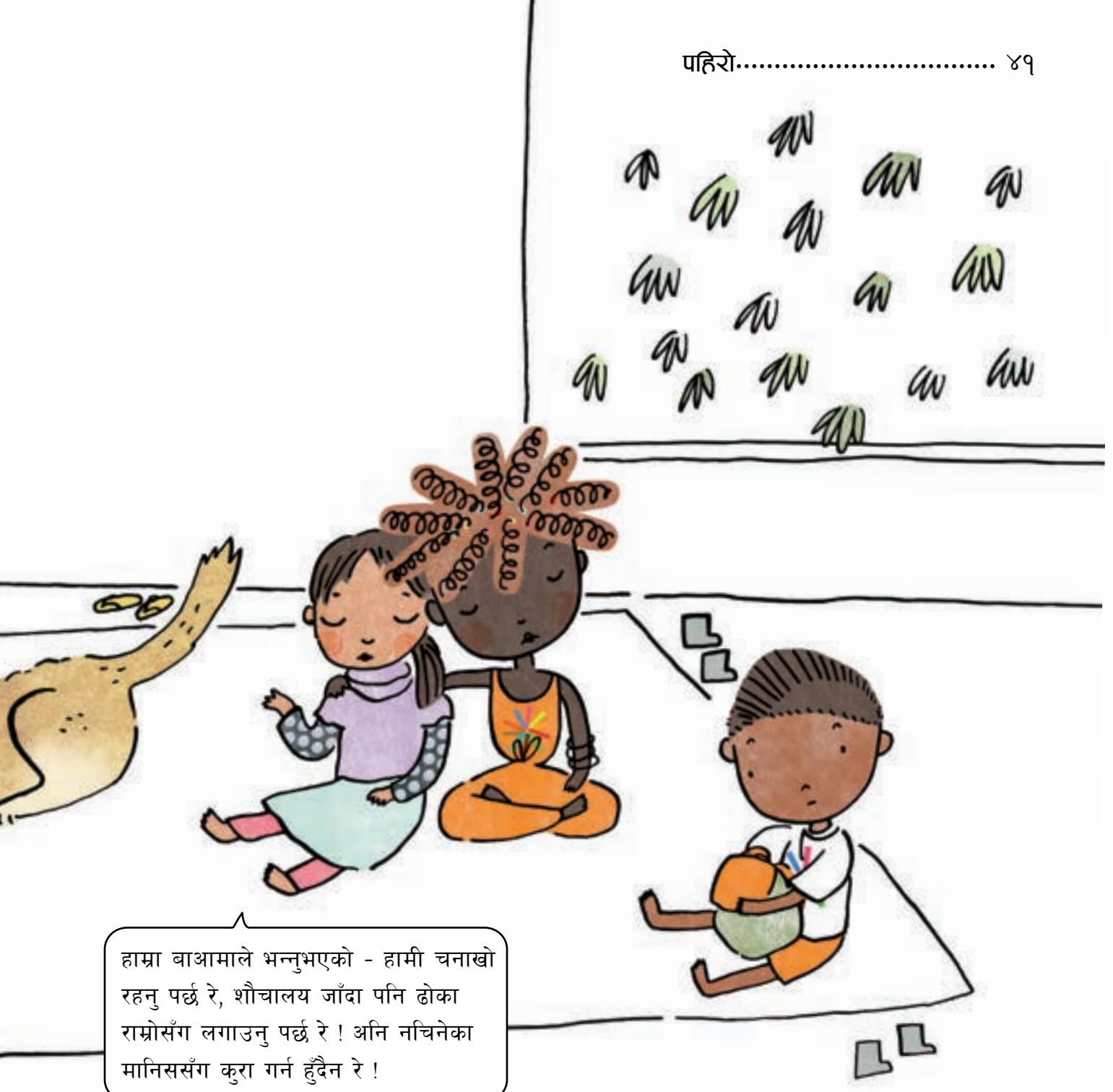
आहा ! कस्तो राम्रो !

कोप टोलीले दुई दाजुबहिनी, राज र गीतालाई भेटे ।
उनीहरूको परिवार पहिरोले गर्दा विस्थापित भएको थियो ।

हाम्रो विद्यालय भत्केर ईटा र ढुङ्गाको थुप्रो मात्रै भएको छ । मलाई पहिलेजस्तै विद्यालय जान मन लागेको छ ।

मलाई भोक पनि लागेको छ । हामीसँग भएको सबै खानेकुरा सकियो । बजार जाने बाटो पनि पहिरोले लग्यो । पानी पर्दा मेरा सबै सामानहरू भिज्यो ।

हाम्रा बाआमाले भन्नुभएको - हामी चनाखो
रहनु पर्छ रे, शौचालय जाँदा पनि ढोका
राम्रोसँग लगाउनु पर्छ रे ! अनि नचिनेका
मानिससँग कुरा गर्न हुँदैन रे !

राज र गीताजस्तै धेरै केटाकेटीहरु पालमा बसेका थिए ।

तपाईंहरु छिट्टै आ-आफ्नो घरमा
फर्कनुहुनेछ ।

कोप टोलीले वरिपरीको हिलोमाटो सफा गर्‍यो । पालमा बसेकाहरुको लागि पानी,
खानेकुरा, कपडा र कम्बल बाँड्यो अनि उनीहरुको मनोबल उच्च राख्ने कोसिस गर्‍यो ।

अब केही समय यही
रहौंला है ।

कोप टोलीलाई त त्यहाँबाट जानु नै थियो ।

अझ गाउँपालिकाको प्रमुख पनि उनीहरूलाई विदा गर्न आउनुभयो ।

तपाईंहरूको टोलीलाई धेरै-धेरै धन्यवाद ।
तपाईंहरूले धेरै-धेरै मदत गर्नुभयो ।

बिदा होऔं तै त !

हामी फेरि पनि आउँछौं नि !

कोप एकेडेमीसम्मको उनीहरुको लामो यात्रा सहज रहेन ।

इमेइ पर्वतमा सकुशल अवतरण गर्नका लागि बादल घेरा पार गर्दै गर्दा
उनीहरुले ढुक्क भई आँखा चिम्लिए ।

टोली, हामी घर आइपुग्यौं ।

कोप किताबका लागि योगदान दिनेहरु :

मार्था
केस्विक्
कोप लेखक

मार्था केस्विक् द्विभाषीय म्याक्स एण्ड मेइ चित्रपुस्तक शृङ्खला, चीनका विख्यात व्यक्तिहरूसँग सम्बद्ध भोङ्गुओ र मिन्नेन तथ्यपुस्तक शृङ्खला र एकशानले भरिपूर्ण पङ्गु कमिक्स शृङ्खलाका प्रसिद्ध लेखक हुनुहुन्छ। केस्विक् फाउण्डेशनका लागि मार्थाले गर्नुभएका सिर्जनात्मक कार्यहरूले प्रायः चीनमा विपद्सँग सम्बन्धित परियोजनाहरूलाई सहयोग गर्छन्।
मार्था आफ्नो श्रीमान, ४ केटाकेटी र २ कुकुरहरूको साथमा हडकडमा बस्दै आईरहुनु भएको छ।

मारिको
जेस्सी
कोप चित्राङ्कनकर्ता

मारिको जेस्सीले सेन्ट्रल सेन्ट मार्टिन्समा अध्ययन गर्नुभएको थियो जहाँ पछि गएर उहाँ सह-अध्यापकका रूपमा कार्यरत रहनुभयो। उहाँ एक विशिष्ट चित्राङ्कनकर्ता हुनुहुन्छ र स्वतन्त्र रूपमा कार्य गर्न रुचाउनुहुन्छ। उहाँले विश्वका धेरै ठाउँमा चित्रपुस्तकदेखि सेरामिक्सका लागि चित्र सिर्जना गर्दै आउनुभएको छ।
मारिको टोकियोमा बस्नुहुन्छ जहाँ उहाँ भूकम्पका लागि जतिखेर पनि तयारी अवस्थामा रहनुहुन्छ।

तिमोथी
सिम
कोप सम्पादक

परिवार चिकित्सामा विशेषज्ञता हासिल गर्नुभएको डा. तिमोथी सिमले सामाजिक कार्यकर्ताका रूपमा कार्य सुरु गर्नुभएको थियो। सन् २००८ को वेन्चुआनको भूकम्पबाट प्रभावित बालबालिका, उनीहरूको परिवार र समुदायका लागि कार्य गरे पश्चात् भने उहाँ चिनियाँ तथा अङ्ग्रेजी भाषामा थुप्रै किताबको सिर्जना गर्दै विपद्को जोखिम न्यूनीकरणमा केन्द्रित हुन थाल्नुभयो।
डा. सिम हाल सिङ्गापुर युनिभर्सिटी अफ सोसल साइन्सेजमा प्राध्यापकका रूपमा कार्यरत हुनुहुन्छ।

कोपले ज्ञान र सूचनाको उत्कृष्ट स्रोत प्रदान गरेको छ जसले सर्वसाधारणलाई पहिरोका बारेमा केही कुरा बुझ्न र त्यसबाट परिवारका सदस्यलाई बचाउनका लागि मदत गर्दछ।

– डा. एलिना म्यानेनकोभा

डेपुटी सेक्रेटरी जनरल, वर्ल्ड मेटेरोलोजिकल अर्गनाइजेसन

हामीले विपद्को संभावना भएका विभिन्न राष्ट्रमा बालबालिकाको सशक्तिकरणका लागि कार्य गर्दै आएका छौं, त्यसैकारण यस्तो उत्कृष्ट तथा प्रभावशाली शृङ्खलामार्फत जागरण फैलाउने कार्यमा कोपसँग सहकार्य गर्न पाउँदा हामी गौरवान्वित भएका छौं।

– एण्ड्रयु मोल

अध्यक्ष तथा कार्यकारी निर्देशक, वर्ल्ड भिजन

प्राकृतिक प्रकोपको त्रासमा रहेका विश्वभरिका बालबालिकाले आउँदो विपद्को पूर्वसूचनाका बारेमा र त्यसबाट व्यावहारिक रूपमा जोगिनका लागि कसरी सबल बन्ने भन्ने बारेमा जान्नु जरुरी छ।

– लरेन चाइल्ड

बालसाहित्य पुस्तक लेखक

अति उत्तम ! सरल तथा सूचनात्मक विषयवस्तु र चित्रहरु । पात्रहरु जीवन्त छन्, र चित्र पनि पूर्ण छन् । यो पुस्तक लगायत यस शृङ्खलाका अन्य पुस्तकहरुले बालबालिकालाई विपद्का बारेमा बुझ्न तथा तयार रहनका लागि अध्ययन गर्ने गज्जबको बाटो प्रदान गरेको छ ।

– सूर्यनारायण श्रेष्ठ

कार्यकारी निर्देशक, नेशनल सोसाइटी फर अर्थक्वेक टेक्नोलोजी, नेपाल

कोप एकेडेमी, सिचुआन प्रान्त बडीगुरुमाको अधीनमा रही कोप टोलीले विपद् र यसका लागि कसरी तयार रहने भन्नेबारेमा गहन तालिम प्राप्त गरेको छ। उनीहरुको नेपालको पहिरो अभियानमा हामी पनि सामेल होऔं जहाँ उनीहरुले जानेको विपद् न्यूनीकरणको सीपलाई व्यावहारिक रुपले प्रयोगमा ल्याएका छन्।

कोप शीर्षकहरु

- भूकम्प
- बाढी
- चक्रवात
- हावा-हुरी
- पहिरो
- खडेरी
- सुनामी
- डढेलो
- लू
- ज्वालामुखी

COPE

.....
Make the Difference.
Be Ready!

www.cope-disaster-champions.com

  COPEdisasterchampions